

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

Кафедра конституційного і міжнародного права факультету № 4

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Публічне право: практика тлумачення і застосування»

обов'язкових компонент освітньої програми

другого (магістерського) рівня вищої освіти

081 Право

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 4
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС (протокол від 10.08.2023 № 15).

Розробники:

1. Завідувач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС, к.ю.н., доцент Гудзь Т. І.
2. Доцент кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС, д.ю.н., доцент Варунц Л. Д.

Рецензенти:

1. Професор кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, д.ю.н., професор Гавриленко О. А.
2. Завідувач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н., професор Орлов Ю. В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 17	08 Право 081 Право; другий (магістерський)	Навчальний курс – 1 Семестр – 2 Види контролю: тематична контрольна робота, курсова робота, екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 10; Семінарські заняття – 10; Практичні заняття – 30; Самостійна робота – 70; Індивідуальні завдання: Реферат – II семестр.		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Публічне право: практика тлумачення і застосування» є отримання та поглиблення науково-практичних знань про систему публічного права України, перспективи її розвитку, професійну юридичну практику, а також оволодіння здобувачами вищої освіти практичними навичками щодо застосування методів і процедур розв'язання значущих проблем у сфері публічного права.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Публічне право: практика тлумачення і застосування» є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам основних посад працівників Міністерства внутрішніх справ України та завданням, які ставляться перед Національною поліцією на конкретному етапі розвитку українського суспільства.

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна дисципліна «Публічне право: практика тлумачення і застосування» вивчається в магістратурі на першому курсі денної форми навчання та має структурно-логічні зв'язки з предметами «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Міжнародне право», «Кримінальне право України», «Кримінальний процес України», «Цивільне право», «Екологічне право» тощо.

Очікувані результати навчання: в результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основні поняття публічного права (загальне поняття публічного права, предмет, метод та ознаки публічного права, критерії поділу на публічне і приватне право; галузі публічного права, їх систему, принципи і джерела);
- зміст правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право, екологічне право, фінансове право;
- основи побудови і функціонування системи органів публічної влади, механізм конституційного судочинства;
- особливості змісту суспільних відносин, що виникають в процесі реалізації публічних інтересів, учасником яких є держава, її органи та органи місцевого самоврядування; основні проблеми, які виникають у регулюванні цих відносин;

вміти:

- будувати професійну діяльність і стосунки з оточуючими на конституційних принципах (державний суверенітет, народовладдя, верховенство права, законність, пріоритет прав людини тощо);
- відтворювати основні поняття та категорії, що використовуються у публічному праві, а також положення нормативно-правових актів, що регулюють сферу публічних правовідносин;
- розуміти особливості державного регулювання та правового розвитку сфери публічних відносин в Україні;
- використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, а також організовувати свою діяльність на основі певного алгоритму;
- здійснювати підготовку необхідних документів у процесі супроводження захисту публічних інтересів;
- здійснювати тлумачення норм права, а також демонструвати розуміння особливостей практики їх застосування;
- аналізувати наукову та статистичну інформацію, отриману під час навчальних занять і самостійної підготовки, а також робити власні висновки та висувати відповідні пропозиції щодо реалізації публічних інтересів; застосовувати положення законодавства у цій сфері для вирішення конкретних правових ситуацій.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

	ЗК-3	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК-4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
	ЗК-7	Здатність приймати обґрунтовані рішення
	ЗК-8	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
	ЗК-9	Здатність працювати в міжнародному контексті
Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (СК)	СК-1	Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності
	СК-5	Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції
	СК-6	Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію
	СК-7	Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні
	СК-8	Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів
	СК-10	Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування
	СК-11	Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів
	СК-13	Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер

		оптимальних рішень з належною аргументацією
	СК-14	Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини
	СК-15	Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості
	СК-16	Здатність приймати науково обґрунтовані управлінські рішення у сфері протидії злочинності, запобігання, припинення та розкриття злочинів, їх ефективного розслідування, організовувати та підтримувати ефективну, доцільну взаємодію між різними органами й підрозділами Національної поліції, інших органів державної влади, місцевого самоврядування, громадськості.

Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПРН-1	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання
ПРН-2	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами
ПРН-6	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи
ПРН-7	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання
ПРН-8	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності
ПРН-11	Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції
ПРН13.	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів
ПРН14.	Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування

ПРН15.	Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування
ПРН17.	Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності

1. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальнотеоретичні аспекти публічного права

Тема № 1. Публічне право: загальнотеоретичні аспекти

Поняття, предмет та метод публічного права. Публічне та приватне право. Ознаки публічного права. Критерії поділу на публічне і приватне право. Теорії обґрунтування критеріїв поділу права на публічне і приватне: матеріальні (на основі інтересів), формальні (за юридичними критеріями) і змішані (поєднують матеріальні та формальні критерії).

Процесуальна складова публічних галузей права (конституційного, кримінального, адміністративного право тощо).

Понятійно-категоріальний апарат публічного права. Публічний інтерес. Суб'єкт публічного права. Об'єкт публічного права.

Приватне право. Предмет та методи приватного права. Склад приватного права: галузі цивільного, сімейного права та окремі інститути трудового, житлового, земельного права та ін.

Понятійно-категоріальний апарат приватного права. Приватний інтерес. Суб'єкт приватного права. Відмінність між приватним і публічним правом.

Тема № 2. Теорія та методологія тлумачення та застосування інститутів публічного права

Поняття тлумачення та застосування норм публічного права. Методи тлумачення норм публічного права. Граматичне (філологічне, семантичне, лінгвістичне) тлумачення норм права. Логічне, історичне, телеологічне та наукове тлумачення правових норм. Взаємодія методів тлумачення.

Склад тлумачення норм публічного права. Мета тлумачення норм публічного права. Суб'єкти тлумачення норм публічного права. Об'єкт тлумачення норм публічного права. Обсяг тлумачення норм публічного права. Межі тлумачення норм публічного права. Результат тлумачення норм публічного права.

Практична потреба тлумачення норм публічного права. Ситуаційні практичні потреби тлумачення норм публічного права. Правозастосовна ситуація. Застосування під час вирішення юридичної справи. Застосування під час захисту прав людини. Практична потреба тлумачення норм публічного права виключно шляхом судового тлумачення.

Проблеми тлумачення норм публічного права. Неоднозначність практики застосування правового тексту судами та іншими органами державної влади.

Розділ 2. Міжнародне публічне право та право ЄС

Тема № 3. Основи міжнародного публічного права

Поняття та сутність міжнародного права. Система міжнародного права. Основні принципи міжнародного права. Інститути міжнародного права. Галузі міжнародного права, підгалузі й правові інститути у межах галузі.

Співвідношення міжнародного та національного права. Співвідношення міжнародного (публічного) та міжнародного приватного права

Основні принципи міжнародного права. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Категорія основних (первинних) суб'єктів і категорія похідних (другорядних) суб'єктів міжнародного права. Суб'єкти міжнародного права: проблеми сучасної теорії.

Загальна частина міжнародного публічного права.

Особлива частина міжнародного публічного права.

Тема № 4. Основи права Європейського Союзу

Джерела права Європейського Союзу. Принципи права Європейського Союзу. Загальні принципи права ЄС. Спеціальні принципи права ЄС. Джерела і способи закріплення принципів права Європейського Союзу. Роль Суду ЄС у формуванні принципів права ЄС.

Інституційні органи Європейського Союзу. Європейський Парламент: склад, функції, регламент роботи, місце в системі наднаціональних органів Європейського Союзу, сфера компетенції. Правовий статус депутатів Європарламенту.

Членство в Європейському Союзі. Проблеми і перспективи інтеграції України до ЄС: законодавчо-правові, економічні, соціальні та інші виміри.

Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу: виклики сьогодення.

Судова система Європейського Союзу. Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу.

Право внутрішнього ринку Європейського Союзу. Вільне пересування товарів. Вільне пересування осіб. Вільне пересування послуг. Вільне пересування капіталів. Економічне партнерство Україна – ЄС.

Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом. Сучасний стан та перспективи розвитку взаємовідносин між Україною та Європейським Союзом.

Тема № 5. Міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини: практика застосування

Міжнародно-правові підходи до розуміння прав людини. Міжнародна система захисту прав людини. Механізми міжнародно-правового захисту прав людини. Універсальні правозахисні механізми. Проблеми та перспективи удосконалення універсальних механізмів міжнародно-правового захисту прав людини.

Регіональні міжнародні організації у механізмі міжнародно-правового захисту прав людини. Захист прав людини в рамках Ради Європи. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Європейський суд з прав людини.

Діяльність правозахисних міжнародних неурядових організацій. Міжнародний захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Захист прав людини в умовах збройних конфліктів.

Міжнародні механізми захисту прав дітей.

Міжнародний захист прав уразливих груп населення. Захист прав людини в умовах пандемії COVID-19.

Розділ 3. Основи публічно-правових галузей України

Тема № 6. Основи конституційного права України

Поняття та загальна характеристика конституційного права та конституційних правовідносин. Система і джерела конституційного права. Загальна характеристика конституції як джерела права.

Проблеми реалізації конституції на сучасному етапі. Проблеми дієвості Конституції України та удосконалення її змісту. Політико-правові, соціально-економічні та соціально-психологічні передумови реалізації норм Конституції. Конституційний процес в Україні.

Поняття та ознаки засад конституційного ладу. Базові цінності конституційного ладу України та їх закріплення в Основному Законі. Україна – суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Форма Української держави. Основні напрямки удосконалення існуючої форми правління в Україні. Державна мова в Україні: поняття, юридичне закріплення, порядок застосування.

Сучасні питання становлення, інституціоналізації та розвитку конституційного ладу в Україні. Проблеми гарантованості засад конституційного ладу. Захист конституційного ладу України в умовах воєнного стану.

Політика України у сфері міжнародних відносин.

Конституційне процесуальне право України: поняття і система. Взаємозв'язок конституційного процесуального права України з іншими галузями права. Класифікація конституційних процесуальних норм. Джерела конституційного процесуального права України.

Порядок проведення виборів народних депутатів України. Організація роботи Верховної Ради України. Законодавча процедура у Верховній Раді України. Порядок проведення виборів Президента України. Правове регулювання діяльності Президента України. Процесуальна регламентація діяльності Кабінету Міністрів України. Вибори депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів. Порядок призначення всеукраїнського референдуму. Конституційне провадження.

Тема № 7. Конституційні права, свободи та обов'язки людини та громадянина в Україні

Поняття основ правового статусу особи та його елементи. Проблема прав людини в конституційно-правовій теорії та практиці. Конституційні права і свободи як провідний елемент правового статусу особи. Поняття, ознаки та класифікація основних обов'язків людини і громадянина в Україні. Потреба вдосконалення механізму забезпечення виконання конституційних обов'язків людини і громадянина на сучасному етапі. Системний взаємозв'язок конституційних прав і свобод з конституційними обов'язками особи.

Громадянство у структурі правового статусу особи: поняття, ознаки. Проблемні питання тлумачення принципу єдиного громадянства в Україні. Правове регулювання питань громадянства в Україні. Поняття та види категорій осіб, які не є громадянами держави. Права і свободи внутрішньо переміщених осіб: проблеми реалізації.

Основи правового статусу іноземців та осіб без громадянства в Україні. Особливості правового статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні.

Гарантії реалізації основних прав і свобод особи. Механізми захисту прав людини в Україні. Судові та позасудові форми захисту прав людини. Роль органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства у забезпеченні основних прав і свобод. Міжнародно-правові гарантії прав людини. Конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні та їх удосконалення.

Тема № 8. Конституційно-правові засади організації та діяльності органів публічної влади в Україні

Поняття органу державної влади України та його конституційний статус. Принципи організації та діяльності державних органів. Система органів державної влади в Україні, перспективи їх реформування.

Місце і роль Президента України в системі вищих органів держави. Функції та компетенція Президента України. Проблеми взаємовідносин Президента України з гілками та органами влади. Акти Президента України. Гарантії діяльності Президента України. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Актуальні проблеми реалізації конституційно-правового статусу Президента України.

Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади. Порядок формування Верховної Ради України та її структура. Функції та компетенція Верховної Ради України. Акти Верховної Ради України. Актуальні проблеми та шляхи вдосконалення організації та діяльності Верховної Ради України.

Кабінет Міністрів України – Уряд – як вищий орган у системі органів виконавчої влади. Порядок формування Кабінету Міністрів України та його взаємовідносини з Президентом і Верховною Радою України. Функції та компетенція Кабінету Міністрів України. Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з центральними та місцевими органами виконавчої влади. Акти

Кабінету Міністрів України. Парламентська відповідальність уряду. Сучасний стан та тенденції розвитку Кабінет Міністрів України.

Поняття та види центральних органів виконавчої влади. Загальна система центральних органів виконавчої влади в Україні. Принципи діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Засади організації судової влади в Україні. Судоустрій в Україні. Сучасні виклики та проблеми організації судової влади в Україні.

Поняття місцевого самоврядування, його соціальне призначення і політична роль. Система місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування в Україні. Роль територіальних громад у забезпеченні місцевого самоврядування в Україні. Основні проблеми, що існують у сфері місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Тема № 9. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції

Конституційний Суд України як орган конституційного контролю. Склад Суду. Структура Суду. Функції та повноваження Суду. Категорії справ, що розглядаються Конституційним Судом України. Відмежування юрисдикції Конституційного Суду України від юрисдикції адміністративних судів.

Форми звернень до Конституційного Суду України: конституційне подання, конституційне звернення, конституційна скарга. Суб'єкти права на звернення до Конституційного Суду України.

Поняття «конституційне провадження». Стадії провадження в Конституційному Суді України. Попередній розгляд звернень до Конституційного Суду України. Відкриття конституційного провадження. Підстави відмови у відкритті провадження. Підготовка справи до судового розгляду. Форми діяльності Конституційного Суду України. Форми проваджень (усне та письмове). Учасники конституційного провадження, їх права та обов'язки. Порядок розгляду справи на пленарному засіданні Суду та винесення рішень. Окрема думка судді Конституційного Суду України.

Акти Конституційного Суду. Юридична сила рішень та висновків Конституційного Суду України. Верховенство рішень Конституційного Суду України як гарантія їх виконання. Обов'язковість, остаточність і неоскаржуваність рішень Конституційного Суду України. Преюдиційність рішень Конституційного Суду України.

Поняття і види тлумачення. Офіційне тлумачення Конституції України Конституційним Судом України. Практика Європейського суду з прав людини як джерело інтерпретаційної діяльності Конституційного Суду України. Межі тлумачення Конституції України. Доктрина «політичного питання» та її застосування в практиці Конституційного Суду України.

Зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України.

Тема № 10. Конституційна скарга в механізмі захисту прав людини в Україні

Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні. Індивідуальна конституційна скарга як специфічний засіб правового захисту.

Особливості провадження у справах за конституційними скаргами до Конституційного Суду України. Порядок звернення з конституційною скаргою до Конституційного Суду України. Умови прийнятності конституційної скарги.

Юридичні наслідки задоволення конституційної скарги. Порядок застосування рішень і висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції.

Тема № 11. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та посадових осіб публічної влади

Поняття, сутність та юридична природа правової позиції Конституційного Суду України (КСУ). Місце і роль правових позицій КСУ в системі законодавства. Перегляд Конституційним Судом України своїх правових позицій.

Конституційний юрисдикційний процес, його особливості. Джерела правового регулювання конституційного юрисдикційного процесу в Україні. Юридичні позиції Конституційного Суду України як специфічне джерело правового регулювання конституційного юрисдикційного процесу.

Правові позиції КСУ з питань організації державної влади та місцевого самоврядування.

Тема № 12. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав і свобод людини та громадянина

Конституційний Суд України у механізмі захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина. Конституційна скарга як інструмент захисту конституційних прав. Правові позиції КСУ, пов'язані з реалізацією та захистом прав людини, саме щодо: конституційного принципу рівності; права людини на життя; права на свободу віросповідання; права на свободу пересування і вільний вибір місця проживання; права на доступ до інформації, на свободу думки і слова; права на свободу об'єднання; права брати участь у всеукраїнському та місцевих референдумах; права вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування; свободи мирних зібрань; соціально-економічних прав; права власності; судового захисту, щодо права на професійну правничу (правову) допомогу тощо.

Тема № 13. Основи адміністративного права України

Поняття і загальна характеристика адміністративного права та адміністративних правовідносин. Принципи та джерела адміністративного права. Адміністративні правопорушення: поняття та ознаки. Адміністративні стягнення: поняття та види.

Поняття та сутність адміністративного процесуального права. Поняття та зміст адміністративно-процесуальних відносин. Суб'єкти адміністративно-процесуального права.

Правова основа діяльності та компетенція адміністративних судів. Система, структура та загальна компетенція адміністративних судів в Україні. Предметна, територіальна та інстанційна підсудність адміністративних справ.

Поняття та види стадій адміністративного судочинства. Проведення в суді першої інстанції. Апеляційне та касаційне проведення в адміністративному судочинстві. Виконання судових рішень в адміністративних справах.

Тема № 14. Основи кримінального права України

Поняття кримінального права та кримінально-правових відносин.

Кримінальні правопорушення. Види кримінальних правопорушень. Кримінальний проступок. Кримінальний злочин. Види кримінальних злочинів. Кримінальне проведення. Співучасть у злочині: поняття та види співучасників. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття, ознаки та підстави кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності та їх зміст. Загальні засади звільнення від кримінальної відповідальності. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Загальна характеристика відповідальності за посягання на окремі об'єкти: національну безпеку, особу, власність, довкілля, громадський порядок, правосуддя, порядок управління тощо. Злочини проти особи.

Поняття кримінального процесуального права. Поняття суб'єктів кримінального проведення, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Сторони та інші учасники кримінального проведення.

Поняття, сутність і значення кримінального процесуального доказування. Предмет, межі і суб'єкти доказування у кримінальному проведенні. Обов'язок доказування у кримінальному процесі.

Процесуальні строки і їх правова природа. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Обов'язковість дотримання процесуальних строків. Порушення процесуальних строків і їх наслідки.

Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому. Поняття та система заходів забезпечення кримінального проведення.

Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування.

Тема № 15. Основи екологічного права України

Поняття і загальна характеристика екологічного права та екологічних правовідносин. Екологічна безпека та екологічна експертиза. Екологічні права і обов'язки громадян України.

Загальне і спеціальне використання природних ресурсів. Поняття та підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Види

юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства. Поняття, значення, об'єкти, принципи та способи міжнародно-правової охорони довкілля.

Тема № 16. Основи фінансового права України

Поняття, загальна характеристика та джерела фінансового права. Фінансові правовідносини, їх зміст та структура. Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин. Банківське право і банківські правовідносини в Україні.

Поняття, принципи та завдання фінансового контролю. Види фінансового контролю. Система органів державного фінансового контролю. Органи державного фінансового контролю загальної та спеціальної компетенції. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.

Тема № 17. Основи цивільного процесуального права України

Поняття цивільного процесу в світлі права на справедливий судовий розгляд та доступу до правосуддя. Поняття, сутність та ознаки цивільних процесуальних правовідносин. Поняття сторін в цивільному процесі, їх процесуальні права та обов'язки. Треті особи в цивільному процесі.

Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким законом надано право захищати права і свободи інших осіб. Участь прокурора в цивільному процесі. Участь в цивільному процесі органів державної влади, місцевого самоврядування та осіб, яким за законом надано право захищати права і свободи інших осіб.

Підсудність та підвідомчість цивільних справ. Загальні правила визначення підвідомчості цивільних справ суду. Поняття і види підсудності.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

[illegible]

Тема № 1. Публічне право: загальнотеоретичні аспекти	7	2	2	-	-	3	
Тема № 2. Теорія та методологія тлумачення та застосування інститутів публічного права	4	-	-	-	-	4	
Розділ 2. Міжнародне публічне право та право ЄС							
Тема № 3. Основи міжнародного публічного права	5	1	-	-	-	4	
Тема № 4. Основи права Європейського Союзу	5	1	-	-	-	4	
Тема № 5. Міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини: практика застосування	7	-	2	2	-	3	
Розділ 3. Основи публічних галузей України							
Тема № 6. Основи конституційного права України	9	2	-	2	-	5	Тематична контрольна робота
Тема № 7. Конституційні права, свободи та обов'язки людини та громадянина в Україні	8	-	2	4	-	2	
Тема № 8. Конституційно-правові засади організації та діяльності органів публічної влади в Україні	10	-	2	6	-	2	
Тема № 9. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції	5	-	-	-	-	5	
Тема № 10. Конституційна скарга в механізмі захисту прав людини в Україні	12	2	2	6	-	2	
Тема № 11. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та посадових осіб публічної влади	11	2	-	6	-	3	

Тема № 12. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав і свобод людини та громадянина	8	-	-	4	-	4	
Тема № 13. Основи адміністративного права України	7	-	-	-	-	7	
Тема № 14. Основи кримінального права України	7	-	-	-	-	7	
Тема № 15. Основи екологічного права України	5	-	-	-	-	5	
Тема № 16. Основи фінансового права України	5	-	-	-	-	5	
Тема № 17. Основи цивільного процесуального права України	5	-	-	-	-	5	
Всього	120	10	10	30	-	70	Екзамен

4.2. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1. Публічне право: загальнотеоретичні аспекти		
<p>Історія виникнення та розвитку публічного права.</p> <p>Теорії обґрунтування критеріїв поділу права на публічне і приватне: матеріальні (на основі інтересів), формальні (за юридичними критеріями) і змішані (поєднують матеріальні та формальні критерії).</p> <p>Приватне право. Предмет та методи приватного права. Склад приватного права: галузі цивільного, сімейного права та окремі інститути трудового, житлового, земельного права та ін.</p> <p>Приватний інтерес. Суб'єкт приватного права. Відмінність між приватним і публічним правом.</p>		<p>Основна: 1, 50, 56-60, 69, 71, 77, 78</p> <p>Додаткова: 26, 60, 104, 118, 130, 133, 140, 146, 150, 174, 197</p>
Тема № 2. Теорія та методологія тлумачення та застосування інститутів публічного права		
<p>Поняття тлумачення та застосування норм публічного права. Методи тлумачення норм публічного права. Взаємодія методів тлумачення.</p> <p>Склад тлумачення норм публічного права. Мета тлумачення норм публічного права. Суб'єкти тлумачення норм публічного права. Об'єкт тлумачення норм публічного права. Обсяг тлумачення норм публічного права. Межі тлумачення норм публічного права. Результат тлумачення норм публічного права.</p>		<p>Основна: 1, 56-61, 71, 77</p> <p>Додаткова: 6, 28, 49, 105, 123, 164, 168</p>

	<p>Практична потреба тлумачення норм публічного права. Ситуаційні практичні потреби тлумачення норм публічного права. Правозастосовна ситуація. Застосування під час вирішення юридичної справи. Застосування під час захисту прав людини. Практична потреба тлумачення норм публічного права виключно шляхом судового тлумачення.</p> <p>Проблеми тлумачення норм публічного права. Неоднозначність практики застосування правового тексту судами та іншими органами державної влади.</p>	
	Тема № 3. Основи міжнародного публічного права	
	<p>Імплементация норм міжнародного права. Співвідношення міжнародного (публічного) та міжнародного приватного права</p> <p>Джерела міжнародного права</p> <p>Визнання і правонаступництво в міжнародному праві.</p> <p>Визнання в міжнародному праві. Правонаступництво держав. Правонаступництво України за міжнародними договорами СРСР. Україна як повноправний суб'єкт міжнародного права. Україна в міжнародних організаціях.</p> <p>Право міжнародних договорів.</p> <p>Відповідальність у міжнародному праві.</p> <p>Територія в міжнародному праві.</p> <p>Міжнародно-правовий статус населення. Поняття населення в міжнародному праві. Міжнародно-правові питання громадянства. Правовий статус іноземців. Правовий статус осіб без громадянства. Особливості правового статусу осіб, що володіють множинним громадянством. Міжнародно-правовий статус біженців.</p>	<p>Основна: 1, 3, 4, 8, 11, 12, 38-40, 46, 49, 67, 71, 76</p> <p>Додаткова: 9, 10, 17, 55, 61, 73, 86, 100, 136, 141, 176</p>
	Тема № 4. Основи права Європейського Союзу	
	<p>Історичні передумови виникнення Європейського Союзу. Основні етапи створення Європейського Союзу.</p> <p>Джерела права Європейського Союзу. Принципи права Європейського Союзу.</p> <p>Становлення інституту громадянства в Європейському Союзі. Класифікація прав та свобод. Гарантії прав і свобод. Основи шенгенського права.</p> <p>Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом. Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом.</p>	<p>Основна: 3, 8, 11, 12, 49, 70, 71, 73, 74</p> <p>Додаткова: 88, 136, 186, 201</p>
	Тема № 5. Міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини: практика застосування	
	<p>Захист прав людини в рамках Європейського Союзу. Захист прав людини в рамках організації з безпеки і співробітництва в Європі. Захист прав людини в рамках організації Американських держав. Захист прав людини в рамках арабських держав. Захист прав людини в рамках Африканського Союзу. Захист прав людини в рамках Асоціації держав Південно-Східної Азії. Міжнародно-</p>	<p>Основна: 4, 8, 11, 12, 38-40, 45, 46, 49, 67, 68, 70, 71, 74, 76, 82</p> <p>Додаткова: 43, 61, 73, 84-86, 100, 129, 136, 141, 147, 153, 160, 161, 176, 187</p>

	<p>правове регулювання дотримання прав людини в правоохоронній діяльності.</p> <p>Захист прав людини в умовах збройних конфліктів.</p>	
	<p>Тема № 6. Основи конституційного права України</p>	
	<p>Конституційне право України як галузь права, наука та навчальна дисципліна.</p> <p>Поняття конституційно-правових відносин, їх особливості і види.</p> <p>Поняття і сутність конституції. Юридичні властивості Конституції України. Конституційна реформа в Україні на сучасному етапі.</p> <p>Основи конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні.</p> <p>Форми безпосередньої демократії. Види виборів. Джерела виборчого права. Поняття та соціальна роль референдуму.</p> <p>Форма сучасних держав. Поняття та основні елементи. Форма правління. Політико-територіальний устрій. Державний (політичний) режим.</p> <p>Роль поліції в забезпеченні конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Територіальна організація публічної влади.</p> <p>Поняття, предмет та методи конституційного процесуального права України.</p> <p>Система конституційного процесуального права України. Принципи конституційного процесуального права України.</p> <p>Формування органів Верховної Ради України. Обрання, призначення та відкликання її посадових осіб.</p> <p>Процедура участі Верховної Ради України у відкликанні суддів.</p> <p>Розгляд і прийняття рішень Верховною Радою України за спеціальними процедурами.</p> <p>Порядок призначення та форми реагування Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.</p> <p>Порядок прийняття до громадянства України та втрати громадянства України.</p> <p>Порядок розгляду звернень органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями.</p>	<p>Основна: 1, 2, 13, 16, 18-30, 34-37, 50, 54, 56-61, 69, 71, 72, 78</p> <p>Додаткова: 1, 3, 4, 5, 7, 8, 12, 13, 14, 18-22, 24, 32, 33, 35, 36, 42, 50, 55, 56, 62, 65, 69, 71, 72, 74, 75, 78, 79, 81, 82, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 111, 112, 115, 119, 120, 121, 124, 126, 127, 134, 135, 137-139, 144, 148, 152, 154, 155, 157, 158, 162, 166, 178, 182-185, 188, 189, 194, 196, 198, 206</p>
	<p>Тема № 7. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні</p>	
	<p>Види конституційно-правового статусу особи.</p> <p>Міжнародно-правові стандарти у галузі прав людини. Загальні та спеціальні принципи правового статусу особи в Україні. Еволюція конституційних прав і свобод. Відповідальність особи.</p> <p>Поняття та ознаки громадянства. Принципи громадянства України. Категорії осіб, що належать до громадянства України. Документи, які засвідчують належність до громадянства України. Набуття і</p>	<p>Основна: 1, 13, 16, 18, 20, 23-25, 32, 56-61, 69, 71, 75, 78</p> <p>Додаткова: 1, 3, 7, 8, 12, 19, 24, 32, 33, 35, 36, 55, 56, 65, 71, 87, 88, 89, 90, 92, 115, 126, 134, 137, 138, 144, 148, 152, 154, 155, 157, 158, 166,</p>

	<p>припинення громадянства України. Система органів, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, їх компетенція. Процедури з питань громадянства України.</p> <p>«Національне питання» в Україні. Поняття національності та критерії її визначення. Конституційно-правовий статус титульної нації та національних меншин в Україні. Національно-культурна автономія в Україні. Права національних меншин та гарантії їх реалізації. Статус мов в Україні. Українська мова як державна мова в Україні.</p>	183, 185, 188, 189, 196, 206
	Тема № 8. Конституційно-правові засади організації та діяльності органів публічної влади в Україні,	
	<p>Поняття та ознаки органів державної влади. Сучасні моделі систем державних органів: централізовано-сегментна, моноцефальна і монотеократична.</p> <p>Види органів державної влади. Законодавчі, виконавчі та судові органи. Державні органи, що не належать до системи поділу влади. Принципи організації та діяльності органів державної влади у зарубіжних країнах. Конституційне закріплення повноважень вищих органів державної влади.</p>	<p>Основна: 1, 2, 26, 27, 29, 30, 34, 56-61, 69, 71, 72, 78</p> <p>Додаткова: 13, 14, 18, 20-22, 42, 69, 72, 74, 79, 82, 93, 111, 112, 120, 121, 124, 139, 162, 178, 180, 184, 194, 198</p>
	Тема № 9. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції	
	<p>Поняття «конституційне провадження». Стадії провадження в Конституційному Суді України.</p> <p>Попередній розгляд звернень до Конституційного Суду України. Відкриття конституційного провадження. Підстави відмови у відкритті провадження. Підготовка справи до судового розгляду.</p> <p>Форми діяльності Конституційного Суду України. Форми проваджень (усне та письмове). Учасники конституційного провадження, їх права і обов'язки.</p> <p>Порядок розгляду справи на пленарному засіданні Суду та винесення рішень. Окрема думка судді Конституційного Суду України.</p> <p>Верховенство рішень Конституційного Суду України як гарантія їх виконання. Обов'язковість, остаточність і неоскаржуваність рішень Конституційного Суду України. Преюдиційність рішень Конституційного Суду України.</p>	<p>Основна: 1, 28, 56-61, 69, 71, 75, 78</p> <p>Додаткова: 6, 23, 77, 79, 102, 103, 113, 175, 202</p>
	Тема № 10. Конституційна скарга в механізмі захисту прав людини в Україні	
	<p>Конституційна скарга як самостійний інструмент захисту конституційних прав. Суб'єкт права на конституційну скаргу.</p> <p>Складання конституційних скарг. Предмет перевірки на конституційність. Зміст конституційної скарги.</p> <p>Особливості провадження у справах за конституційними скаргами до Конституційного Суду України. Умови прийнятності конституційної скарги. Неналежне</p>	<p>Основна: 1, 28, 56-61, 69, 71, 75, 78</p> <p>Додаткова: 2, 8, 41, 46, 76, 77, 94, 95, 98, 101, 109, 110, 116, 117, 122, 123, 149, 156, 179, 180, 205</p>

	<p>обґрунтування неконституційності відповідного закону.</p> <p>Найбільш поширені помилки, при складенні та поданні скарг. Помилки за змістом. Помилки за формою.</p>	
	<p>Тема № 11. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та посадових осіб публічної влади</p>	
	<p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положення частини восьмої статті 83 Конституції України у системному зв'язку з положеннями частин шостої, сьомої статті 83, пункту 9 частини першої статті 106, частин третьої, четвертої статті 114 Конституції України від 28 квітня 2009 року № 8-рп/2009</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 4 статті 9, пунктів 4, 5 статті 10, підпункту «г» пункту 1 статті 24, пункту 3 статті 26 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 27 травня 2009 року № 12-рп/2009</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу сьомого частини дев'ятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (справа про припинення виплати допомоги при народженні дитини) від 8 червня 2016 року № 3-рп/2016</p> <p>Рішення Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 1, пункту 2 частини першої статті 4, частини першої, абзаців першого, другого частини другої статті 5, абзаців другого, третього, четвертого, п'ятого, тридцять дев'ятого, сорокового частини третьої, частини шостої статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (справа про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг) від 13 червня 2019 року № 5-р/2019</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Київської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 141 Конституції України від 4 червня 2009 року № 13-рп/2009</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за</p>	<p>Основна: 1, 2, 28, 29, 56-61, 69, 71, 75, 78</p> <p>Додаткова: 6, 11, 15, 16, 20, 23, 28, 34, 49, 54, 68, 79, 83, 102, 103, 105, 113, 128, 145, 151, 164, 169, 175, 180, 192, 199</p>

	<p>конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини п'ятої статті 6, частини першої статті 11, частини четвертої статті 16, пунктів 3, 5, 6, 9, 10, 16 частини першої статті 26, частин третьої і четвертої статті 41, частини шостої статті 42, статей 51, 52, 53, 54, частини четвертої статті 61, частини першої статті 62, частин першої, шостої, сьомої статті 63, частин четвертої, п'ятої, шостої статті 78, частин третьої, п'ятої, сьомої статті 79, абзацу третього пункту 2 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про місцеве самоврядування) від 9 лютого 2000 року № 1-рп/2000</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 Конституції України, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) від 16 квітня 2009 року № 7-рп/2009</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищого адміністративного суду України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 143 Конституції України, пунктів «а», «б», «в», «г» статті 12 Земельного кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України від 1 квітня 2010 року № 10-рп/2010</p>	
	<p>Тема № 12. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав і свобод людини та громадянина</p>	
	<p>Рішення Конституційного Суду України про офіційне тлумачення статей 58, 78, 79, 81 Конституції України та статей 243-21, 243-22, 243-25 Цивільного процесуального кодексу України (у справі щодо несумісності депутатського мандата) від 13 травня 1997 року № 1-зп/1997</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Галини Павлівни щодо офіційного тлумачення частини другої статті 55 Конституції України та статті 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа громадянки Дзюби Г.П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) від 25 листопада 1997 року № 6-зп/1997</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 24, 58, 59, 60, 93, 190-1 Кримінального кодексу України в частині, що передбачає смертну кару як вид покарання (справа про</p>	<p>Основна: 1, 18, 23-25, 28, 56-61, 69, 71, 75, 78 Додаткова: 8, 9, 12, 45, 51, 52, 67, 132, 163, 165, 168, 193, 200, 204</p>

	<p>смертну кару) від 29 грудня 1999 року № 11-рп/1999</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців третього, четвертого, п'ятого статті 248-3 Цивільного процесуального кодексу України та за конституційним зверненням громадян Будинської Світлани Олександрівни і Ковриги Сергія Володимировича щодо офіційного тлумачення положення абзацу четвертого статті 248-3 ЦПК України (справа щодо конституційності статті 248-3 ЦПК України) від 23 травня 2001 року № 6-рп/2001</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням відкритого акціонерного товариства «Всеукраїнський Акціонерний Банк» щодо офіційного тлумачення положень пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, частин першої, третьої статті 2, частини першої статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про відповідальність юридичних осіб) від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) від 7 травня 2002 року № 8-рп/2002</p> <p>Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин першої, другої статті 2 Закону України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» (справа про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності) від 17 березня 2005 року № 1-рп/2005</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 36, пунктів 20, 33, 49, 50 статті 71, статей 97, 98, 104, 105 Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» (справа про гарантії незалежності суддів) від 18 червня 2007 року № 4-рп/2007</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за</p>	
--	---	--

	<p>конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 23 Закону України «Про державну службу», статті 18 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», статті 42 Закону України «Про дипломатичну службу» (справа про граничний вік перебування на державній службі та на службі в органах місцевого самоврядування) від 16 жовтня 2007 року № 8-рп/2007</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Заїченка Володимира Георгійовича щодо офіційного тлумачення положення пункту 18 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку зі статтею 129 Конституції України (про апеляційне оскарження ухвал суду) від 27 січня 2010 року № 3-рп/2010</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та пункту 5 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» (справа про строки адміністративного затримання) від 11 жовтня 2011 року № 10-рп/2011</p> <p>Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012</p> <p>Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 12 розділу I Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2014 року № 76–VIII від 22 травня 2018 року № 5-р/2018</p> <p>Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 368-2 Кримінального кодексу України від 26 лютого 2019 року № 1-р/2019</p> <p>Рішення Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційною скаргою Глущенко Віктора Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої</p>	
--	---	--

	<p>статті 392 Кримінального процесуального кодексу України від 13 червня 2019 року № 4-р/2019</p> <p>Висновок Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до статті 81 Конституції України (щодо додаткових підстав дострокового припинення повноважень народного депутата України) (реєстр. № 1027) вимогам статей 157 і 158 Конституції України від 24 грудня 2019 року № 9-в/2019</p> <p>Рішення Конституційного Суду України (Другий сенат) у справі за конституційною скаргою Плескача В'ячеслава Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень частини третьої статті 307, частини третьої статті 309 Кримінального процесуального кодексу України від 17 червня 2020 року 4-р(II)/2020</p> <p>Рішення Конституційного Суду України (Другий сенат) у справі за конституційними скаргами Карякіна Едуарда Сергійовича, товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Еко-вугілля України»» щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення частини першої статті 79 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 24 червня 2020 року № 6-р(II)/2020</p>	
	<p>Тема № 13. Основи адміністративного права України</p>	
	<p>Поняття і загальна характеристика адміністративного права та адміністративних правовідносин.</p> <p>Принципи та джерела адміністративного права.</p> <p>Адміністративні правопорушення: поняття та ознаки.</p> <p>Адміністративні стягнення: поняття та види.</p> <p>Поняття та сутність адміністративного процесуального права. Поняття та зміст адміністративно-процесуальних відносин. Суб'єкти адміністративно-процесуального права.</p> <p>Правова основа діяльності та компетенція адміністративних судів. Система, структура та загальна компетенція адміністративних судів в Україні. Предметна, територіальна та інстанційна підсудність адміністративних справ.</p> <p>Поняття та види стадій адміністративного судочинства. Проведення в суді першої інстанції. Апеляційне та касаційне провадження в адміністративному судочинстві. Виконання судових рішень в адміністративних справах.</p>	<p>Основна: 1, 5, 6, 8, 42, 43, 44, 47</p> <p>Додаткова: 58, 63, 64, 89, 90, 97, 158, 165, 181</p>
	<p>Тема № 14. Основи кримінального права України</p>	
	<p>Поняття кримінального права та кримінально-правових відносин.</p> <p>Кримінальні правопорушення. Види кримінальних правопорушень. Кримінальний проступок. Кримінальний злочин. Види кримінальних злочинів. Кримінальне</p>	<p>Основна: 1, 8, 9, 10, 62-66</p> <p>Додаткова: 17, 27, 37, 40, 53, 96, 99, 131, 143, 154, 173, 177</p>

	<p>провадження. Співучасть у злочині: поняття та види співучасників. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.</p> <p>Поняття, ознаки та підстави кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності та їх зміст. Загальні засади звільнення від кримінальної відповідальності. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.</p> <p>Загальна характеристика відповідальності за посягання на окремі об'єкти: національну безпеку, особу, власність, довкілля, громадський порядок, правосуддя, порядок управління тощо. Злочини проти особи.</p> <p>Поняття кримінального процесуального права. Поняття суб'єктів кримінального провадження, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Сторони та інші учасники кримінального провадження.</p> <p>Поняття, сутність і значення кримінального процесуального доказування. Предмет, межі і суб'єкти доказування у кримінальному провадженні. Обов'язок доказування у кримінальному процесі.</p> <p>Процесуальні строки і їх правова природа. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Порушення процесуальних строків і їх наслідки.</p> <p>Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому. Поняття та система заходів забезпечення кримінального провадження.</p> <p>Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування.</p>	
Тема № 15. Основи екологічного права України		
	<p>Поняття і загальна характеристика екологічного права та екологічних правовідносин. Екологічна безпека та екологічна експертиза. Екологічні права і обов'язки громадян України.</p> <p>Загальне і спеціальне використання природних ресурсів. Поняття та підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Види юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства. Поняття, значення, об'єкти, принципи та способи міжнародно-правової охорони довкілля.</p>	<p>Основна: 1, 7, 31, 51-53</p> <p>Додаткова: 29, 39, 59, 172</p>
Тема № 16. Основи фінансового права України		
	<p>Поняття, загальна характеристика та джерела фінансового права. Фінансові правовідносини, їх зміст та структура. Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин. Банківське право і банківські правовідносини в Україні.</p> <p>Поняття, принципи та завдання фінансового контролю. Види фінансового контролю. Система органів державного фінансового контролю. Органи державного фінансового контролю загальної та спеціальної компетенції.</p>	<p>Основна: 1, 79, 80</p> <p>Додаткова: 31, 167, 191</p>

	Відповідальність за порушення фінансового законодавства.	
	Тема № 17. Основи цивільного процесуального права України	
	<p>Поняття цивільного процесу в світлі права на справедливий судовий розгляд та доступу до правосуддя. Поняття, сутність та ознаки цивільних процесуальних правовідносин. Поняття сторін в цивільному процесі, їх процесуальні права та обов'язки. Треті особи в цивільному процесі.</p> <p>Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким законом надано право захищати права і свободи інших осіб. Участь прокурора в цивільному процесі. Участь в цивільному процесі органів державної влади, місцевого самоврядування та осіб, яким за законом надано право захищати права і свободи інших осіб.</p> <p>Підсудність та підвідомчість цивільних справ. Загальні правила визначення підвідомчості цивільних справ суду. Поняття і види підсудності.</p>	<p>Основна: 1, 41, 48, 55, 81</p> <p>Додаткова: 25, 57, 70, 80, 106-108, 125, 142, 144, 190, 207</p>

5. Індивідуальні завдання

5.1. Теми рефератів

1. Історія виникнення і розвитку публічного права України.
2. Значення поділу права на публічне і приватне для сучасної юриспруденції.
3. Загальна декларація прав людини в системі міжнародно-правових актів у галузі прав людини.
4. Виникнення і розвиток правозахисних міжнародних неурядових організацій.
5. Обмеження прав і свобод людини в умовах пандемії COVID-19 відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
6. Проблема соціально-економічних гарантій прав людини і громадянина в Україні.
7. Рівноправність і соціальна нерівність. Рівність перед законом і судом.
8. Обмеження прав і свобод людини в умовах пандемії COVID-19.
9. Принцип гласності в діяльності органів публічної влади в Україні.
10. Діджиталізація як спосіб боротьби з корупцією.
11. Інтеграція гендерного принципу в діяльність органів місцевого самоврядування.
12. Роль Президента України у законодавчому процесі.
13. Конституційно-правова відповідальність народних депутатів України.
14. Преюдиціальність рішень і висновків Конституційного Суду України.
15. Розгляд справи щодо відповідності конституційного законопроекту статтям 157 і 158 Конституції України.

5.2. Теми наукових робіт

1. Історичні, теоретико-методологічні та філософські проблеми публічного і приватного права.
2. Розвиток конституційного та муніципального права в Україні: досвід, проблеми, перспективи.
3. Особливості зарубіжних моделей конституційної юстиції: досвід для України.
4. Проблеми правового забезпечення механізму захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні на сучасному етапі.
5. Гарантії правового статусу суддів Конституційного Суду України.
6. Адміністративно-правова реформа: напрями подальшого вдосконалення законодавства.
7. Проблеми виконання рішень і висновків Конституційного Суду України.
8. Застосування норм кримінального законодавства в Україні та їх ефективність.
9. Актуальні проблеми реалізації повноважень Конституційним Судом України.
10. Вплив практики Європейського Суду з прав людини на діяльність Конституційного Суду України.

5.3. Теми курсових робіт

1. Загальнотеоретичні аспекти публічного права.
2. Конституційне право України як провідна галузь національної системи права.
3. Україна як демократична, соціальна, правова держава.
4. Конституційно-правові засади організації та діяльності Верховної Ради України.
5. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції.
6. Тлумачення Конституції України Конституційним Судом України.
7. Конституційно-судовий процес в Україні.
8. Конституційна скарга в механізмі захисту прав людини в Україні.
9. Правова природа правових актів Конституційного Суду України.
10. Рішення та правові позиції Конституційного Суду України.
11. Юрисдикція (компетенція) Конституційного Суду України.
12. Поняття та основні стадії конституційного судочинства.
13. Конституційно-правовий статус Президента України.
14. Особливості провадження по конституційним скаргам.
15. Організаційні засади функціонування Конституційного Суду України.

6. Методи навчання

Формування знань, умінь і навичок забезпечується поєднанням лекційних, семінарських і практичних занять з виконанням індивідуальних завдань та завдань для самостійної підготовки.

Метою лекційного курсу «Публічне право: практика тлумачення і застосування» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами розвитку галузей публічного права України, основними тенденціями та напрямками їх еволюції; особливостями змісту суспільних відносин, що виникають в процесі реалізації публічних інтересів, учасником яких є держава, її органи та органи місцевого самоврядування. Лекції проводяться із застосуванням прозірок (мультимедійні та бінарні), а також із включеними бесідами.

На семінарських і практичних заняттях з дисципліни використовуються методи навчання: коротке пояснення, аналізу, групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, діалог «запитання-відповідь», тренування здобувачів вищої освіти для набуття ними навичок у правильному формулюванні складних юридичних понять і категорій, а також системному, логічному та функціональному тлумаченні норм права, практиці їх застосування у публічній сфері.

Самостійна робота за кожною темою передбачає підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських через вивчення навчальної літератури, що додається до програми навчальної дисципліни, матеріалів лекційного фонду); виконання практичних завдань протягом семестру; самостійне опрацювання тем навчальної дисципліни (конспектування тем лекцій та тем, винесених на самостійне опрацювання); написання курсової роботи, рефератів, наукових доповідей; розробку навчальних тестових завдань; підготовку до усіх видів контролю (поточного та підсумкового).

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання

1. Поняття, предмет та метод публічного права. Ознаки публічного права.
2. Критерії поділу на публічне і приватне право.
3. Матеріальні публічно-правові галузі.
4. Процесуальні публічно-правові галузі.
5. Поняття тлумачення та застосування норм публічного права. Методи тлумачення норм публічного права.
6. Суб'єкти тлумачення норм публічного права.
7. Практична потреба тлумачення норм публічного права.
8. Неоднозначність практики застосування правового тексту судами та іншими органами державної влади.
9. Співвідношення міжнародного та національного права.
10. Суб'єкти міжнародного права: проблеми сучасної теорії.
11. Принципи права Європейського Союзу. Інституційні органи Європейського Союзу.
12. Проблеми і перспективи інтеграції України до ЄС.
13. Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу.
14. Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом.

15. Проблеми та перспективи удосконалення універсальних механізмів міжнародно-правового захисту прав людини.

16. Регіональні міжнародні організації у механізмі міжнародно-правового захисту прав людини.

17. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та її вплив на правозахисну діяльність в Україні.

18. Міжнародні механізми захисту прав дітей.

19. Міжнародний захист прав уразливих груп населення.

20. Поняття і загальна характеристика конституційного права та конституційних правовідносин.

21. Загальна характеристика конституції як джерела права.

22. Проблеми дієвості Конституції України та удосконалення її змісту.

23. Політико-правові, соціально-економічні та соціально-психологічні передумови реалізації норм Конституції.

24. Базові цінності конституційного ладу України та їх закріплення в Основному Законі.

25. Сучасні питання становлення, інституціоналізації та розвитку конституційного ладу в Україні.

26. Україна – суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

27. Державна мова в Україні: поняття, юридичне закріплення, порядок застосування.

28. Захист конституційного ладу України в умовах воєнного стану.

29. Основні напрямки удосконалення існуючої форми правління в Україні.

30. Проблема прав людини в конституційно-правовій теорії та практиці.

31. Конституційні права і свободи як провідний елемент правового статусу особи.

32. Потреба вдосконалення механізму забезпечення виконання конституційних обов'язків людини і громадянина на сучасному етапі.

33. Системний взаємозв'язок конституційних прав і свобод з конституційними обов'язками особи.

34. Поняття громадянства. Правове регулювання питань громадянства в Україні.

35. Проблемні питання тлумачення принципу єдиного громадянства в Україні.

36. Права і свободи внутрішньо переміщених осіб: проблеми реалізації.

37. Гарантії реалізації основних прав і свобод особи.

38. Обмеження основних (конституційних) прав і свобод: поняття, підстави, способи.

39. Судові та позасудові форми захисту прав людини.

40. Конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні та їх удосконалення.

41. Система органів державної влади в Україні, перспективи їх реформування.

42. Актуальні проблеми реалізації конституційно-правового статусу Президента України.
43. Проблеми взаємовідносин Президента України з гілками та органами влади.
44. Специфіка підстав дострокового припинення повноважень Президента України.
45. Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади.
46. Порядок формування Верховної Ради України та її структура.
47. Актуальні проблеми та шляхи вдосконалення організації та діяльності Верховної Ради України.
48. Кабінет Міністрів України: сучасний стан та тенденції розвитку.
49. Сучасні виклики та проблеми організації судової влади в Україні.
50. Поняття місцевого самоврядування, його соціальне призначення і політична роль.
51. Система місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі.
52. Роль територіальних громад у забезпеченні місцевого самоврядування в Україні.
53. . Основні проблеми, що існують у сфері місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.
54. Конституційний Суд України як орган конституційного контролю.
55. Структура Суду.
56. Функції та повноваження Суду. Категорії справ, що розглядаються Конституційним Судом України.
57. Форми звернень до Конституційного Суду України: конституційне подання, конституційне звернення, конституційна скарга.
58. Поняття «конституційне провадження». Стадії провадження в Конституційному Суді України.
59. Учасники конституційного провадження, їх права та обов'язки.
60. Окрема думка судді Конституційного Суду України.
61. Акти Конституційного Суду. Юридична сила рішень та висновків Конституційного Суду України.
62. Офіційне тлумачення Конституції України Конституційним Судом України.
63. Практика Європейського суду з прав людини як джерело інтерпретаційної діяльності Конституційного Суду України.
64. Межі тлумачення Конституції України.
65. Зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України.
66. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні.
67. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами до Конституційного Суду України.
68. Юридичні наслідки задоволення конституційної скарги.
69. Порядок застосування рішень і висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції.

70. Поняття, сутність та юридична природа правової позиції Конституційного Суду України.

71. Місце і роль правових позицій КСУ в системі законодавства.

72. Перегляд Конституційним Судом України своїх правових позицій.

73. Правові позиції КСУ з питань організації державної влади та місцевого самоврядування.

74. Правові позиції КСУ щодо функціонування Верховної Ради України.

75. Статус народного депутата України у правових позиціях КСУ.

76. Гарантії недоторканності народного депутата у правових позиціях КСУ.

77. Правові позиції КСУ щодо функціонування інституту Президента України.

78. Питання національної безпеки і оборони та зовнішньої політики у правових позиціях КСУ.

79. Правові позиції КСУ щодо статусу органів виконавчої влади.

80. Правові позиції КСУ щодо органів судової влади та прокуратури.

81. Правові позиції КСУ з питань територіального устрою України.

82. Правові позиції КСУ з питань особливостей конституційно-правового статусу Автономної Республіки Крим.

83. Конституційно-правові засади захисту КСУ місцевого самоврядування.

84. Конституційний Суд України у механізмі захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина.

85. Конституційна скарга як інструмент захисту конституційних прав.

86. Правові позиції КСУ з питань реалізації права людини та громадянина на об'єднання в політичні партії і громадські організації.

87. Правові позиції Суду щодо права людини на життя.

88. Правові позиції КСУ щодо права на свободу пересування і вільний вибір місця проживання.

89. Свобода віросповідання в інтерпретації КСУ.

90. Правові позиції КСУ щодо свободи мирних зібрань.

91. Правові позиції КСУ щодо права на судовий захист.

92. Правові позиції КСУ з питань реалізації права громадянина обирати та бути обраним.

93. Правові позиції КСУ з питань реалізації права людини та громадянина на професійну правничу (правову) допомогу.

94. Правові позиції КСУ з питань реалізації соціально-економічних прав людини в Україні.

95. Поняття і загальна характеристика адміністративного права та адміністративних правовідносин.

96. Адміністративні правопорушення: поняття та ознаки.

97. Поняття кримінального права та кримінально-правових відносин

98. Кримінальні правопорушення. Види кримінальних правопорушень.

99. Поняття і загальна характеристика екологічного права та екологічних правовідносин.

100. Екологічні права і обов'язки громадян України.
101. Поняття, загальна характеристика та джерела фінансового права.
102. Конституційне процесуальне право України: поняття і система.
103. Організація роботи Верховної Ради України.
104. Законодавчий процес в Україні: проблеми теорії та практики.
105. Порядок проведення виборів Президента України.
106. Процесуальна регламентація діяльності Кабінету Міністрів України.
107. Вибори депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів.
108. Сучасні підходи до класифікації інститутів безпосередньої демократії.
109. Проблемні аспекти конституційно-правової регламентації референдумів в Україні.
110. Конституційне право на мирні збори та мітинги: теоретичні аспекти, проблемні питання реалізації та міжнародні стандарти забезпечення.
111. Поняття та сутність адміністративного процесуального права, зміст адміністративно-процесуальних відносин.
112. Поняття кримінального процесуального права.
113. Поняття суб'єктів кримінального провадження, їх місце і роль у кримінальному судочинстві.
114. Поняття цивільного процесу в світлі права на справедливий судовий розгляд та доступу до правосуддя.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти з навчальної дисципліни

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

Критерії оцінювання навчальної дисципліни «Публічне право: практика тлумачення і застосування» (денна форма навчання)		
Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 5 позитивних оцінок	Підготувати курсову роботу, реферат, підготувати конспект за темами самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
80-84			
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки.
21-40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

10.1. Основна

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Виборчий кодекс України: Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20>
3. Загальна декларація прав людини: прийнята ООН 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі: прийнятий НБСЄ 1 серпня 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055.
5. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV (в ред. Закону № 2147-VIII від 03.10.2017 № 48 (із змін.)). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X (із змін.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
7. Кодекс України про надра: Закон України від 27 липня 2014 р. № 132/94-ВР (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: прийнята Радою Європи 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (зі змінами та доповненнями)
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: прийнятий ООН 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: прийнятий ООН 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
13. Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України»: Указ Президента України від 27 березня 2001 р. № 215/2001 (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215/2001#Text>
14. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI (із змін.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
15. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460- VI (із змін.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
16. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>

17. Про виконавче провадження: Закон України від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
18. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
19. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26.01.2021 р. № 1135-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>
20. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
21. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
22. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3855-XII (в ред. Закону від 21 вересня 1999 р. № 1079-XIV) (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
23. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
24. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 р. № 192-VIII (із змін.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
25. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 р. № 2297-VI (із змін.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
26. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII (із змін.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
27. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (в ред. Закону від 22 грудня 2005 р. № 3277-IV) (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр>
28. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
29. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
30. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент): Закон України від 10 вересня 2019 р. № 39-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20#Text>
31. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 р. № 2059-VIII (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>
32. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
33. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page7>
34. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

35. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

36. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>

37. Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30 червня 2004 р. № 1932-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1932-15/page2>

38. Регламент Європейського суду з прав людини: прийнятий Радою Європи 04 листопада 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067.

39. Статут ООН: прийнятий 26 червня 1945 р., набув чинності 24 жовтня 1945 р. URL: <https://www.un.org/ru/charter-united-nations/index.html>.

40. Хартія Європейської безпеки: прийнята ОБСЄ 19 листопада 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_166#Text

41. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Підручники та навчальні посібники

42. Адміністративний процес України: теорія, практика: Підручник. Заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В. М. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Г. В. Київ: ВД «Дакор», 2020. 1346 с.

43. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / [І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.]; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2020. 238 с.

44. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. Т. П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.

45. Аракелян М. Р. Міжнародно-правовий захист прав людини: навч.-метод. посібн. Київ, Вид-во Фенікс, 2019. 194 с.

46. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс; 2018. 762 с.

47. Адміністративний процес України (у схемах): навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми: Сумський державний університет, 2019. 108 с.

48. Васильєв С. В. Цивільний процес: підручник. Київ: Правова єдність: Алерта, 2019. 505 с.

49. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с.

50. Державне будівництво і місцеве самоврядування: посіб. для підгот. до іспиту. Харків: Право, 2019. 211 с.

51. Екологічне право: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 318 с.

52. Екологічне право: підручник. Харків: Право, 2019. 551 с.

53. Екологічне право України: курс лекцій / за ред. д-ра юрид. наук, проф. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «ОЮА» Каракаша І. І. Одеса: 2020. 321 с.

54. Зимовець А. В. Конституційно-процесуальне право: конспект лекцій. Дніпро, 2016. 314 с.
55. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України: навчальний посібник. 3-е вид., перероб. і доп. Київ: Дакор, 2019. 274 с.
56. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 554 с.
57. Конституційне право України: підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
58. Конституційне право України: підручник. Ужгород: ВД «Гельветика», 2018. 461 с.
59. Конституційне право: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2017. 358 с.
60. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
61. Конституційний Суд України. Каталог юридичних позицій. URL: <https://ccu.gov.ua/zagolovok/katalog-yurydychnyh-pozysiy>
62. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях): навч. посіб./за заг. ред. д-ра юрид. наук., проф. О. М. Литвинова; Литвинов О. М., Житний О. О., Клемпарський М. М. та ін. Харків: МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2016. 328 с.
63. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
64. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова. Харків: Право, 2020. 656 с.
65. Кримінальний процес України: у питаннях і відповідях: навч. посіб. / авт. кол.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків: ХНУВС, 2021. 300 с.
66. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 2. 616 с.
67. Мицик В. В., Буроменський М. В., Гнатовський М. М. Міжнародне публічне право: підручник / під ред. В. В. Мицика. Харків: Право. Т. 2. Основні галузі. 2019. 624 с.
68. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
69. Нестерович В. Ф. Практикум з Конституційного права України. Київ: Ліра-К, 2018. 639 с.
70. Основи права Європейського Союзу: підручник / за заг. ред. Т. Л. Сироїд; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків: Право, 2018. 456 с.

71. Основи публічного права України: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. к.ю.н., проф. А. Ю. Олійника, к.ю.н., доц. М. І. Кагадія. К.: КНУТД; Дніпро: Ліра ЛТД, 2017. 448 с.

72. Порівняльне конституційне право: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 327 с.

73. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. канд. юрид. наук, доцента А. В. Войціховського; Бакумов О. С., Варунц Л. Д., Войціховський А. В., Гудзь Т. І. та ін.; передм. А. В. Войціховський. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

74. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. Р. А. Петрова, А. О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. [та ін.]. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків. Право. 2019. 442 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/277029817_Pravo_Evropejskogo_Souzu_pidrucnik

75. Савчин М. В. Конституційне судочинство: Навчально-методичний посібник. Київ, 2019. 60 с.

76. Сироїд Т. Л., Гавриленко О. А., Тітов Є. Б., Фоміна Л. О. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / за заг. ред. Т. Л. Сироїд. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2021. 462 с.

77. Теорія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Майдан, 2018. 436 с.

78. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права: рекомендовано МОН України / за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 628 с.

79. Фінансове право: конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми: Сумський державний університет, 2019. 253 с.

80. Фінансове право: підручник / за заг. ред. О. П. Гетманець; Бандурка О. М., Гетманець О. П., Жорнокуй Ю. М. та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с.

81. Цивільний процес: навчальний посібник / К. В. Гусаров, М. В. Жушман, С. О. Кравцов та ін. Харків: Право, 2018. 359 с.

82. Шуміло І. А. Міжнародна система захисту прав людини: навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 168 с.

10.2. Додаткова:

1. Ажнюк Б. Мовні права: колективні й індивідуальні. *Право України*. 2016. № 3. С. 84–93.

2. Аналітичний звіт щодо запровадження інституту конституційної скарги / Ю. Кириченко, Б. Бондаренко. К.: ФОП Москаленко О. М., 2018. 40 с.

3. Андрієвська О. Конституційно-правовий механізм обмеження прав та свобод людини і громадянина: питання окремих елементів. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 1. С. 54–59.

4. Андрусів Л. М. Оприлюднення нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. Вип. 84. С. 3–9.

5. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні правила оприлюднення нормативно-правових актів Президента України. *Приватне та публічне право*. 2020. № 1. С. 3–7. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17117/1/3.pdf>

6. Антошкіна В. К. Правова природа, роль, значення та підстави тлумачення Конституційного Суду і доктринального тлумачення, їх взаємозв'язок. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 33–38.

7. Афанасенко С. І. Конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 3–5.

8. Бабак М. А. Індивідуалістичні форми захисту прав та свобод людини Конституційним Судом України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 18–21. URL: http://lsey.org.ua/1_2017/5.pdf

9. Базов О. В. Юрисдикція Європейського суду з прав людини. Доктрина та практика: моногр. Київ: Істина, 2017. 422 с.

10. Бакумов О. С. Правові пропозиції Європейського суду з прав людини щодо прав на вільні вибори: спірні питання практики. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 3 (86). С. 183–193.

11. Бакумов О. С. Проблематика юридичної відповідальності держави в позиціях Конституційного Суду України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 2, т. 1. С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.2-1.1>.

12. Бакумов О. С. Конституційне право громадян України на участь у виборах і референдумах та проблеми його реалізації: монографія. Харків: Право, 2015. 248 с.

13. Бакумов О. Відповідальність Парламенту України в системі юридичної відповідальності держави: конституційно-правовий аналіз. *Право України*. 2019. № 7. С. 198–217.

14. Бакумов О. С. До питання про якість законів у контексті відповідальності парламенту. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. Республіка Молдова, August 2019. Nr. 4 (38). С. 25–31. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/4/part_1/5.pdf

15. Бакумов О. С. Судова влада в системі відповідальності Української держави: конституційно-правовий аналіз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2019. Вип. 42. Т. 1. С. 46–53.

16. Бакумов О. С. Юридична природа правової позиції Конституційного Суду України. *Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети*: міжнарод. наук.-практ. конф. (Одеса, Україна, 19–20 січ. 2018 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2018. С. 17–23.

17. Басиста І. В., Максимів Л. В. Деякі аспекти спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень щодо осіб, які оголошені в міжнародний розшук. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 4. С. 245–247.

18. Безпалюк В. А. Відповідальність виконавчої влади в Україні (на прикладі Кабінету Міністрів України). *Актуальні проблеми вітчизняної*

юриспруденції. 2017. № 1, т. 2. С. 36–39. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2017_1\(2\)__11/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2017_1(2)__11/)

19. Бережанська В. В. Поняття та зміст конституційного права особи не давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 6, т. 1. С. 33–39. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2016/6/tom_1/10.pdf

20. Берестова І. Конституційний Суд України в системі юрисдикційних органів: загальні положення. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 154–159. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/9/29.pdf>

21. Берназюк І. М. Державні цільові програми як стратегічні акти Кабінету Міністрів України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2, т. 2. С. 17–20. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_2_2017/6.pdf

22. Берназюк І. М. Програма діяльності Кабінету Міністрів України: поняття, сутність та значення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 4. С. 26–28. URL: http://lsej.org.ua/4_2017/7.pdf

23. Белов Д. М., Мишанич К. С. Проблеми виконання рішень Конституційного Суду України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 30, т. 1. С. 70–74.

24. Білоскурська О. Ступінь наукової розробки інституту конституційних обов'язків людини та громадянина в Україні. *Правова держава*. 2017. № 27. С. 28–33.

25. Білоусов Ю. В. Суд як суб'єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства// *Право України*. 2017. № 8. С. 100–108.

26. Бірюкова А. Г. Співвідношення приватного та публічного права: дуалістичний аспект. *Право і суспільство*. 2018. № 4. С. 76–80.

27. Бобченко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: правове регулювання, доктрина, практика: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 686 с.

28. Богданевич Т. С. Тлумачення положень Європейської конвенції з прав людини в діяльності Конституційного Суду України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 54–56.

29. Бойчук А. Ю. Аксіологічний зміст функцій юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. *Правова держава*. 2018. № 30. С. 14–17.

30. Борка Я. Поняття співучасті у злочині, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. *ЛОГОΣ.ONLINE*. 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/780>

31. Бортник С. М. Система вдосконалення державного фінансового контролю. *Право і безпека*. 2019. № 2 (73). С. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2019.2.03>.

32. Босий В. П. Зміст основних обов'язків біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 1, т. 5. С. 121–126.

33. Босий В. П. Поняття та види прав біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 1, т. 5. С. 144–148.

34. Буханевич О. М., Івановська А. М. Конституційний контроль як вид державного контролю: змістовно-функціональна характеристика. *Публічне право*. 2019. № 4 (36). С. 9–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2019_4_3.

35. Варунц Л. Д. Конституційно-правове становище корінних народів Канади: проблемні питання *Вісник Національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2018. Вип. 25. С. 48–53 URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/issue/view/787/957>

36. Васильченко О. П. Принцип рівності прав і свобод людини і громадянина та його ціннісні виміри в конституційному праві України: монографія. Київ: Арт економі, 2014. 475 с.

37. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2018. 233 с.

38. Відповідальність за військові злочини: практ. посіб. / упоряд.: Ю. І. Руснак. Київ: Центр учб. літ., 2016. 263 с.

39. Відповідальність за екологічні правопорушення. 26 квітня 2019 року. URL: <http://glh.sm.gov.ua/index.php/uk/news/7202-vidpovidalnist-za-ekologichni-pravoporushennya>

40. Відшкодування потерпілому шкоди, завданої кримінальним правопорушенням: метод. рек. / С. С. Чернявський, А. А. Вознюк, Д. О. Алексєєва-Процюк; МВС України; НАВС, ГСУ, Національної поліції України. Київ, 2016. 120 с.

41. Владикін О. Н. Інститут конституційної скарги як гарантія прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 1. С. 30–34.

42. Гайдар М. Є. Принципи місцевого самоврядування в аспекті процесу об'єднання територіальних громад в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 4 (29), т. 2. С. 8–13. URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/426>.

43. Гайдулін О. О., Худолей В. Ю., Шаркова І. М. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 300 с.

44. Гетманець О. П. Принципи бюджетного права України: монографія / О. П. Гетманець, Д. В. Коробцова. Харків: ХНУВС, 2017. 268 с.

45. Головін А. С. Права людини: інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України: підруч. 2-е вид, допов. та перероб. Київ: Логос, 2017. 398 с.

46. Городовенко В. Ефективність конституційної скарги як засобу правового захисту в аспекті новел практики Європейського суду з прав людини. *Вісник Конституційного Суду України*. 2019. № 6. С. 118–127.

47. Грабильніков А. В. Конституційно-правовий статус і правовий режим іноземців та осіб без громадянства в Україні: співвідношення понять. *Актуальні*

проблеми вітчизняної юриспруденції. 2015. № 6. С. 59–66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2015_6_10

48. Грабильніков А. В. Конституційна юстиція в Україні: до визначення поняття. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. Вип. 1. С. 3–7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2016_1_3.

49. Грищенко К. С. Зміна Конституційним Судом України власних юридичних позицій і застосування динамічного тлумачення – пошук співвідношення. *Наукові Записки НаУКМА*. 2017. Том 193. Юридичні науки. С. 17–21.

50. Грішин О. Історична роль і місце Президента в системі органів державної влади сучасної України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. Т. 2. № 78. С. 9–13.

51. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: монографія. Х: Право, 2018. 424 с.

52. Гультай М., Христова Г. Конституційна скарга як національний засіб правового захисту в контексті доступу до Європейського суду з прав людини. *Вісник Конституційного Суду України*. 2017. № 5. С. 56–66.

53. Гуцуляк М. Я., Габуда А. С. Кримінальні проступки в нормах особливої частини КК України: поняття, зміст принципів та критеріїв відмежування від злочинів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 3, т. 2. С. 120–127.

54. Данко В. Й. Правові позиції Конституційного Суду України: окремі проблемні питання юридичної природи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. № 37, т. 1. С. 63–67.

55. Дахова І. І. Принцип запобігання виникненню випадків безгромадянства в міжнародних актах і законодавстві України. *Форум права*. 2015. № 4. С. 79–83. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12356/1/Dahova_79-83.pdf

56. Дахова І. І., Чуб О. О. Право на доступ до інформації vs право на приватність в контексті законодавства України про запобігання корупції. *Вісник харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2016. № 1084. С. 65–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2016_22_16

57. Демків Р. Я. Актуальні питання поновлення та продовження процесуальних строків у цивільному процесуальному кодексі України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 55–63.

58. Демура М. І. Процесуальне становище потерпілого під час досудового розслідування: монографія. Харків: Право, 2018. 224 с

59. Денисюк І. Поняття екологічних адміністративних правопорушень, що розглядаються судами. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 146–151

60. Деревянко Б. Міркування про необхідність запровадження концепції розвитку «приватного права» та визначення її назви і змісту. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 245–250.

61. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124–127.

62. Деркач А. Л. Формування складу Кабінету Міністрів України: правове регулювання та реалії сьогодення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6, т. 3. С. 26–29. URL: http://apnl.dnu.in.ua/6_tom_3_2017/8.pdf

63. Джафарова М. В. Принципи адміністративного процесуального права у новітніх умовах сьогодення: науково-правовий аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Юридичні науки*. 2019. Вип. 1. С. 54–57.

64. Джафарова М. В. Щодо питання розуміння адміністративного провадження як частини адміністративного процесу. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 571–574.

65. Дракохруст Т. В. Особливості правової регламентації законодавства України у сфері захисту прав іноземців та осіб без громадянства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 190–193. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2017/50.pdf.

66. Дробуш І. В., Кутинець В. В. Проблеми набуття громадянства України. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1 (45.1). С. 35–38.

67. Єзеров А. А. Конституційна скарга і виключні обставини для перегляду справ. *Судебно-юридическая газета*. 2020. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/153161-konstitutsiyna-skarga-i-viklyuchni-obstavini-dlya-pereglyadu-sprav>

68. Єзеров А. А., Терлецький Д. С. Суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України: питання взаємодії. *Право України*. 2020. № 8. С. 223–237.

69. Желих Н. М. Повноважність Верховної Ради України як необхідна умова здійснення її конституційних повноважень. *Юридичний електронний журнал*. 2018. № 4. С. 13–15. URL: http://lsej.org.ua/4_2018/4_2018.pdf

70. Жукевич І. В. Оптимізація виконання судових рішень у цивільних справах. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2016. № 1. С. 157–161.

71. Заворотченко Т. М. Конституційно-правові основи використання зарубіжного досвіду при охороні і захисті виборчих прав громадян. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 3. С. 24–27. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2019/8.pdf.

72. Загурська-Антонюк В. Ф. Сучасні тенденції децентралізації державної влади та їх реалізація в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 2. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1391>

73. Задорожній О. В., Поєдинок О. Р. Від теорії міжнародного до практики захисту прав людини: монографія. Київ: Фенікс, 2018. 718 с.

74. Задорожня Г. В., Задорожний Б. Ю. Нормотворча компетенція глави держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 42. С. 40–43.

75. Закірова С. Референдум як інструмент прямої демократії: міжнародний досвід і корисні уроки для України. *Громадська думка про правотворення*. 2019. № 10 (175). С. 4–13. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2019/10.pdf>.

76. Запорожець В. Умови прийнятності конституційних скарг: законодавче врегулювання та практика Конституційного Суду України. *Український часопис конституційного права*. 2020. № 3. С. 25–50.

77. Звіт з моніторингу діяльності Конституційного Суду України щодо розгляду конституційних скарг / Підготовлено за підтримки Програми USAID «Нове правосуддя». 2019. URL: <https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Zvit-z-monitoringu-diyalnosti-Konstitutsijnogo-Sudu-shhodo-rozglyadu-konstitutsijnih-skarg.pdf>

78. Зозуля О. І. Критерії та принципи формування персонального складу комітетів Верховної Ради України. *Форум права*. 2019. № 2. С. 36–44. URL: http://forumprava.pp.ua/files/036-044-2019-2-FP-Zozulia_6.pdf

79. Івановська А. М. Розмежування судового та конституційного контролю: теоретико-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 234–237. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/58.pdf

80. Ізарова І. О. Реформа цивільного процесу в Україні: новели позовного провадження. *Право України*. 2017. № 8. С. 33–44.

81. Ірклієнко А. І. Двопалатний парламент в умовах формування конституційної демократії. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 136–139.

82. Калиновський Б. В. Реформування системи територіальної організації влади в Україні відповідно до міжнародних стандартів та принципів. *Вісник АПСВТ*. 2016. № 3–4. С. 69–72. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3_4-2016-69-72_Kalynovskyi.pdf.

83. Калинюк С. Правові позиції Конституційного Суду України: питання теорії. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 193–196.

84. Камінська Н. В., Косяк Н. В. Проблеми виконання в Україні рішень Європейського суду з прав людини. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1 (13). С. 250–260.

85. Камінська Н. В., Патріча М. В. Захист прав людини під час збройних конфліктів. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 19–29.

86. Камінська Н. В., Свешнікова М. М. Діяльність міжнародних організацій у сфері забезпечення гендерної рівності. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 1. С. 102–109.

87. Кардаш А. В. Інформація про особу та персональні дані: окремі аспекти співвідношення. *Форум права*. 2017. № 4. С. 87–92. URL: http://nbuv.gov.ua/u/jrn/fp_index.htm_2017_4_15

88. Кириченко Ю. Конституційне закріплення права на невтручання в особисте і сімейне життя в Україні та європейських державах: порівняльно-

правовий аналіз. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 5. С. 34–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2018_5_9

89. Кобко Є. В. Щодо застосування норм адміністративно-деліктного законодавства України до іноземців. *Право і безпека*. 2017. № 2 (65). С. 30–34. URL: <http://oaji.net/articles/2017/2258-1507793109.pdf>.

90. Коваль В. Забезпечення прав іноземців та осіб без громадянства в адміністративних справах про їх видворення за межі України. *Право України*. 2016. № 3. С. 269–276.

91. Коваль Т. В. Види конституційних проваджень в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 1. С. 46–48. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2019/12.pdf

92. Козинець І. Г., Козинець О. Г. Права біженців в контексті прав людини в сучасному світі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2, т. 2. С. 21–24. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_2_2017/7.pdf.

93. Коломієць Ю. М. Проблема конституційного регулювання промульгації законів Президентом України. *Конституція України: ціннісний вимір 25-річного досвіду державотворення та правотворення: Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 червня 2021 р.)* / КНУ ім. Т. Шевченка. Київ, 2021. С. 221–224.

94. Коломійцев П. Конституційний зміст норми закону під час розгляду конституційних скарг Конституційним Судом України. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 6. С. 128–134.

95. Колос Ю. Конституційна скарга: останній шанс досягти справедливості? // *Юридична газета: сайт*. 15.07.2019. URL: <https://vkr.ua/publication/constitutional-appeal>

96. Колос М. І. Українське кримінальне право: походження, розвиток і сучасність: монографія. Київ: Освіта України, 2019. 836 с.

97. Комзюк А. Т. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: деякі проблеми правового регулювання. *Право і безпека*. 2017. № 2 (65). С. 34–38.

98. Конституційна скарга в діяльності адвоката / М. І. Ставнійчук, А. А. Єзеров, В. І. Запорожець, Д. С. Терлецький. Х.: Фактор, 2019. 96 с.

99. Концептуальні основи побудови сучасного кримінального процесу України / Н. В. Глинська, Л. М. Лобойко, О. І. Марочкін та ін.: монографія: за заг. ред. О. Г. Шило. Х.: НДІ ВПЗ імені акад. В. В. Сташиса НАПрНУ, 2016. 264 с.

100. Копійка В. В., Скороход Ю. С., Матвієнко В. М. Міжнародні організації: підручник / під ред. В. В. Копійки. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: ВПЦ Київський університет, 2015. 783 с.

101. Копча В. В. Конституційна скарга як інструмент захисту прав людини в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2018. № 4 (84). С. 11–16.

102. Костицький М. В., Камінська Н. В., Кушакова-Костицька Н. В. Перспективи вдосконалення діяльності Конституційного Суду України в умовах сучасних суспільних трансформацій. *ScienceRise: Juridical Science*. 2019. № 3 (9). URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:>

1pxXqkSe70oJ:journals.uran.ua/sr_law/article/download/180113/180588/400273+&cd=4&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

103. Костицький М., Кушакова-Костицька Н. Про вдосконалення парадигми діяльності Конституційного Суду України на сучасному етапі. *Вісник Конституційного Суду України*. 2019. № 5. С. 101–107.

104. Костова Н. І. Історичні аспекти поділу публічного і приватного права. *Правове життя сучасної України*: матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу (м. Одеса, 16–17 травня 2017 р.) / відп. за вип. В. М. Дрьомін; НУ «ОЮА». Півд. регіон. центр НАПрН України. Одеса: Фенікс, 2017. Т. 2. С. 606–607.

105. Костюк Л. М. Теоретико-правові засади нормативного тлумачення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Івано-Франківськ 2017. 221 с.

106. Котюк О. Визначення цивільного процесуального права та його методу потребує істотного переосмислення / *Юридичний вісник України*: сайт. 18.01.2021. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/vyznachennya-tsyvilnogo-protsealnogo-prava-ta-jogo-metodu-potrebuye-istotnogo-pereosmyslennya/>

107. Коханська М. Принципи цивільного судочинства, які забезпечують своєчасність судового захисту. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 14–18.

108. Кройтор В. А. Особливості прояву змісту принципу пропорційності в цивільному судочинстві. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 96–99.

109. Крусян А. Актуальні питання сучасної практики впровадження конституційної скарги в Україні: теоретико-праксеологічний аналіз. *Юридичний вісник*. 2019. № 2. С. 13–21.

110. Крусян А. Правові основи та особливості діяльності адвоката в конституційному провадженні. *Юридичний вісник*. 2018. № 1. С. 15–22.

111. Лавренова О. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 115–119.

112. Ладонько Л. С., Кунденко А. В., Михайловська О. В., Філіпова Н. В. Роль та функції місцевого самоврядування в системі публічної влади України. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 4 (55). С. 1–6. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-4/doc/3/01.pdf>

113. Лазарєв В. В. Юридична природа актів Конституційного Суду України. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листоп. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 53–54.

114. Лазарева М. Д. Стан забезпечення прав людини в Україні на сучасному етапі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 1. С. 51–53. URL: http://lsej.org.ua/1_2020/13.pdf

115. Ласько І. М. Рішення Європейського суду з прав людини у сфері соціального забезпечення України. *Держава і право*. 2018. Вип. 61. С. 240–245. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2018_61_39.

116. Левченко А. В. Конституційна скарга як інструмент конституційного забезпечення права на судовий захист. *Правове регулювання економіки*. 2019. № 18. С. 44–53.

117. Лемак В. В. Конституційна скарга: досвід держав Центральної Європи і можливі уроки для України. *Публічне право*. 2016. № 4. С. 49–56.
118. Лемак В., Бадида А. Теорія, історія та методологія публічного права. *Публічне право*. 2019. № 4 (36). С. 133–143.
119. Ленгер Я. І. Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування: колізійні питання делегування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. Вип. 37, т. 1. С. 72–74. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsui/handle/lib/16187>
120. Ленігевич Б. Вплив Інституту Президентства на ефективність діяльності органів влади. *Науковий вісник*. 2016. Вип. 16/17 «Демократичне врядування». URL: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnyk16/fail/Lenigevych.pdf
121. Ленігевич Б. В. Взаємодія інституту президентства та органів державної влади. *Державноуправлінські студії*. 2017. № 1. С. 1–4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/deruprs_2017_1_12
122. Летнянчин Л. Проблеми конституціоналізації індивідуальної конституційної скарги в Україні. *Право України*. 2018. № 12. С. 55–76.
123. Литвинов О. Тлумачення законодавчої норми під час перевірки її конституційності у справі за конституційною скаргою: теоретичні аспекти. *Вісник Конституційного Суду України*. 2018. № 1. С. 79–85.
124. Лихачов Н. С. Класифікація парламентських процедур Верховної Ради України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 43 (1). С. 67–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_43%281%29__18.
125. Луспеник Д. Верховенство права – «новий» старий принцип цивільного судочинства: співвідношення із принципом законності. *Право України*. 2017. № 8. С. 9–20.
126. Лушпієнко Ю. Конституційно-правовий статус біженців та внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 188–193. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/37.pdf>.
127. Мартинюк Р. С. Конституційно-правовий статус Президента України та Кабінету Міністрів України: пошук оптимальної моделі компетенційних взаємозв'язків. *Публічне право*. 2016. № 4 (24). С. 66–75. <https://lj.oa.edu.ua/articles/2016/n1/16mrsmkv.pdf>.
128. Мельничук С. М. Інтерпретаційно-правові позиції Конституційного Суду України: загальнотеоретичні питання. *Форум права*. 2021. № 1. С. 15–24. URL: http://www.forumprava.pp.ua/files/015-024-2021-1-FP-Melnychuk_4.pdf
129. Мигаль Р. В. Заборона катування на міжнародному та державному рівнях. *Приватне та публічне право*. 2018. № 3. С. 72–75.
130. Миколенко О. І. Поділ національного права на публічне і приватне право та його теоретичне і практичне значення. *Правова держава*. 2016. № 23. С. 58–64.
131. Михайліченко Т. Кримінальні проступки: особливості правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 284–290.

132. Мішина Н. Конституційна скарга та індивідуальна заява до Європейського суду з прав людини як юридичні гарантії прав людини в Україні. *Право України*. 2018. № 12. С. 178–196.

133. Моргун В. В. Територіальна громада як юридична особа публічного права: розвиток доктрини й законодавства в Україні та за кордоном. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 3 (116). С. 50–56.

134. Моткова О. Право на життя у рішеннях Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 1. С. 49–59.

135. Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Третьої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 06 грудня 2019 р.). К.: ТОВ «ВІ ЕН ЕЙ ПРЕС», 2019 228 с. URL: https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/knyga2019_rik.pdf

136. Мушак Н. Б. Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях: монографія. Київ: Ліра-К, 2014. 192 с.

137. Никорович В. Окремі аспекти закріплення за іноземцями та особами без громадянства виборчих прав у вітчизняному законодавстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 197–200.

138. Ніколаєнко Н. О. Система «підтриманого прийняття рішення» як запорука дотримання конституційних прав і свобод осіб з обмеженими можливостями. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 4. С. 52–59. URL: sej.org.ua/4_2015/14.pdf

139. Олійник В. С., Олійник В. В., Шумний Н. О. Проблеми реформи місцевого самоврядування: зарубіжний досвід та українські реалії. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 104–111.

140. Олькіна О. В. Юридичні особи публічного права: постановка проблеми визначення критеріїв розмежування юридичних осіб публічного та приватного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 4. С. 91–93.

141. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

142. Пазій С. Проблема доступності правосуддя у справах, які розглядаються в порядку цивільного судочинства. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 6. С. 56–60.

143. Панов М. Джерела кримінального права: поняття, види, правове значення. *Право України*. 2017. № 6. С. 80–89.

144. Пасайлюк І. Право на судовий захист іноземців та осіб без громадянства в цивільному судочинстві України. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. Decembrie 2019. С. 119–123. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/6/27.pdf>

145. Пасенюк О. Розмежування конституційної та адміністративної юрисдикцій. *Право України*. 2016. № 2. С. 38–44.

146. Первомайський О. О. Поняття юридичної особи публічного права: окремі недоліки норм чинного законодавства. *Приватне право і підприємництво*. 2019. Вип. 19. С. 49–55.
147. Петельнікова Н. М. Міжнародні механізми захисту прав та законних інтересів засуджених та ув'язнених. *Публічне право*. 2019. № 4 (36). С. 62–70.
148. Пильгун Н. В., Бузун О. О. Сутність та особливості громадянства в Україні. *Юридичний вісник*. 2016. № 1 (38). С. 47–52. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/UV/article/view/10027>
149. Пирогов В. С., Щебетун І. С. Конституційна скарга та її місце у механізмі захисту прав і свобод людини. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2018. № 10. С. 55–60.
150. Піддубна В. Ф. Юридичні особи публічного права: поняття, правова природа, ознаки. *International scientific and practical conference world science*. 2017. Т. 3. № 8 (24). С. 19–23.
151. Пілюк С. В. Поняття конституційної юрисдикції та її співвідношення із суміжними поняттями. *Право, економіка та управління: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю економіко-правового ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова (м. Одеса, 14–15 верес. 2018 р.) / ОНУ, 2018. С. 509–515.
152. Посібник з прав людини для Інтернет-користувачів та пояснювальний меморандум. Київ: Інжиніринг, 2015. 56 с. URL: <https://rm.coe.int/16802e3e96>
153. Посібник за статтею 1 Протоколу № 1 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Захист власності / пер. укр. О. Дроздов, В. Плотнікова, О. Дроздова, О. Вінський, Ю. Ісаєва. 2019. 75 с. URL: <http://echr.com.ua>
154. Право на життя в контексті кримінального провадження: практика Європейського суду з прав людини та законодавство України: наук.-практ. осіб. Харків: Право, 2019. 185 с.
155. Правовий захист шукачів захисту та біженців. 2021. 37 с. URL: <https://r2p.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/posibnyk-dlya-pravozahysnykiv.pdf/>
156. Примаков К. Ю., Заковеря Ю. А. Удосконалення конституційної скарги як інструмента захисту прав людини. *ScienceRise: Juridical Science*. 2021. № 2 (16). С. 9–13.
157. Проблеми прав біженців та виклики сучасності: навч. посіб. / А. Л. Свящук. Харків: Вид-во, 2018. 324 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/phd_2_copy.pdf
158. Пушкіна О. В., Чебікіна Т. С. Правовий аналіз статусу біженців та іноземних громадян в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2, т. 1. С. 35–38. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_1_2017/11.pdf
159. Пчелін В. Б. Експерт як суб'єкт адміністративних процесуальних правовідносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 2, ч. 1. С. 133–137.

160. Рабінович П. М. Міжнародні стандарти прав людини: властивості, загальне поняття, класифікація. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 1. С. 19–29.
161. Разметаєва Ю. С. Доктрина та практика захисту прав людини: навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 364 с.
162. Ременяк О. В. Перспективи реформи децентралізації публічної влади в Україні крізь призму державотворчої практики: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. № 4. С. 34–39.
163. Різник С. Перевірка судами загальної юрисдикції конституційності законів України як проміжна форма конституційного контролю (у контексті права особи на конституційну скаргу). *Право України*. 2018. Вип. 12. С. 163–177.
164. Різник С. Про зміну юридичної позиції Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення положення «на наступній черговій сесії Верховної Ради України». *Український часопис конституційного права*. 2018. № 3. С. 12–19.
165. Романченко Т., Корнелюк В. Інститут конституційної скарги не створює інструменту для перегляду остаточного рішення. *Закон і бізнес*. 2019. № 11 (1413).
166. Руденко Л. Д. Механізм притягнення до адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 207–210. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/51.pdf.
167. Савченко Л. А. Фінансово-контрольне право: становлення і розвиток: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400 с.
168. Савчин М. Доктринальні проблеми запровадження конституційної скарги в Україні. *Право України*. 2018. № 12. С. 39–54.
169. Садовський М. Основні формальні ознаки доктринального тлумачення. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2016. № 1. С. 20–24.
170. Сапейко Л. Напрями розвитку інституту спрощеного позовного провадження. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 7. С. 15–19.
171. Семенюк О. Вина як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони злочинів у сфері охорони державної таємниці. *Юридична Україна*. 2016. № 9/10 (165–166). С. 36–43.
172. Сірант М. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. Anuarie 2020. С. 161–166. <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2020/1/36.pdf>
173. Соболев О. І., Южека Р. С. Рішення Європейського суду з прав людини як джерела кримінального права України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 2, т. 2. С. 57–59.
174. Соколова І. О. Особливості приватноправового режиму правового регулювання суспільних відносин. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 19–29. doi: 10.21564/2414-990x.135.79785.
175. Спінчевська О. М. Юридичні позиції Конституційного Суду України як джерело правового регулювання конституційного юрисдикційного процесу.

Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 3 (116). С. 57–67.

176. Степаненко К. В. Конвенційний механізм міжнародного захисту прав людини в системі ООН. *Альманах міжнародного права.* 2018. № 19. С. 105–113.

177. Стиранка М. Б. Особливості кримінально-правової кваліфікації сепаратизму. *Visegrad Journal Human Rights.* 2019. № 4, ч. 1. С. 100–104.

178. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

179. Терлецький Д. С. Суб'єкти права на конституційну скаргу в Україні. *Право і суспільство.* 2017. № 3, ч. 2. С. 20–25.

180. Терлецький Д. С., Батан Ю. Д., Запорожець В. І. Конституційна юстиція: навч.-метод. посібник / за заг. ред. Д. С. Терлецького. Одеса, 2021. 154 с.

181. Тимошевська І. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини як учасник судового процесу. *Підприємництво, господарство і право.* 2020. № 4. С. 54–59.

182. Ткаля О. Загальні принципи організації та діяльності державного апарату. *Підприємництво, господарство і право.* 2019. № 11. С. 274–279.

183. Ткаченко Є. В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин: навчальний посібник. Київ: Видавництво «ФОП Голембовська О. О.», 2018. 315 с.

184. Трачук П. А. Місцеве самоврядування у системі публічної влади України. *Закарпатські правові читання.* 2017. Т. 1. С. 176–180. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13600.pdf>

185. Трошкіна К. Є. Поняття громадянства як правового інституту. *Право і суспільство.* 2017. № 3. С. 47–52. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3_2017/part_1/11.pdf

186. Устименко О. С. Співробітництво України з Європолом та Євроюстом. *Сучасний рух науки: тези доп. III міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1-2 жовтня 2018 р. Дніпро, 2018.* С. 648–652.

187. Фіксація та розслідування катувань у місцях несвободи. Аналіз законодавства / Белоусов Ю., Гатіятуллін О., Запорожцев К., Тарасова М., Шурдук В. Київ, 2018. 104 с.

188. Філіпська Н. О. Гарантії реалізації виборчих прав осіб з обмеженою внаслідок психоінтелектуальних вад дієздатністю. *Recht der Osteuropäischen Staaten (ReOS).* 2019. № 3. С. 95–99.

189. Філіпська Н. О. Реалізація конституційного права на працю особами з обмеженими можливостями *Конституційно-правові академічні студії.* 2018. № 2. С. 70–78. URL: <http://konstlegalstudies.com.ua/wp-content/uploads/2020/08/2-2018.pdf>.

190. Ханік-Посполітак Р. Ю. Запровадження електронного правосуддя в цивільному судочинстві України. *Право України.* 2017. № 8. С. 122–129.

191. Хатнюк Н. Місце податкових правовідносин у фінансовому праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 165–70.
192. Хмарук Т. В. До питання щодо незмінюваності правових позицій Конституційного Суду України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. С. 167–174.
193. Христова Г. Конституційна скарга як національний «фільтр» справ на шляху до Європейського суду з прав людини. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з питань запровадження конституційної скарги в Україні: збірка тез (м. Київ, 18 грудня 2015 р.). Конституц. Суд України; за заг. ред. Ю. В. Бауліна. К: ВАІТЕ, 2016. С. 89–97.
194. Цимбалістий Т. Інститут імпідменту в системі конституційно-правової відповідальності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. № 2. С. 51–55. URL: <http://appj.tneu.edu.ua/index.php/appj/article/view/138>.
195. Цувіна Т. Право на доступ до суду: підхід ЄСПЛ. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 60–69.
196. Черновол О. П. Механізм забезпечення та реалізації основних обов'язків людини і громадянина: окремі аспекти. *Часопис Київського університету права*. Київ, 2018. Вип. 1. С. 57–60.
197. Чуприна Л. Система публічного права у країнах ЄС. *Знання європейського права*. 2020. № 3. С. 7–22.
198. Шапенко Л. О., Райчук М. В. Принципи правового забезпечення судової влади в умовах євроінтеграції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 5 (34). С. 24–30. URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/640>
199. Шаптала Н. Внутрішнє переконання під час оцінки доказів у конституційному судовому процесі. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 1 (110). С. 22–28.
200. Шаров Д. Конституційна скарга: остання статистика та недоліки під час подання. *Українське право*. 4 червня 2018. URL: http://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/konstytutsiyna-skarga-ostannyastatystyka-tanedoliky-pid-chas-podannya
201. Швець Д. В., Войціховський А. В., Устименко О. С. Історико-правовий огляд утворення та розвитку Європейського Союзу. *Історія держави і права зарубіжних країн: підручник* / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки. Харків: Майдан, 2020. С. 529–582.
202. Шляхтун П. П., Колюх В. В. Конституційний Суд України як надпарламентський орган законодавчої влади. *Право України*. 2021. № 1. С. 215–228.
203. Штефан А. С. Зміст принципу змагальності у новій редакції ЦПК. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 55. С. 77–82.
204. Щербанюк О. Індивідуальна конституційна скарга як засіб забезпечення конституційної демократії. *Право України*. 2018. № 12. С. 77–91.
205. Щербанюк О. В. Проблеми реалізації конституційної скарги в Україні та шляхи їх вирішення. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 93–99.

206. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України с прав людини. Про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні. Київ, березень 2021. URL: https://ombudsman.gov.ua/files/zvit_2020_rik_.pdf

207. Яцина В. Принципи судового керівництва та змагальності сторін у цивільному судочинстві: проблеми їх співвідношення та взаємозв'язок. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 48–55.

10.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бібліотека конституційного права. URL: <https://ccu.gov.ua/library>
2. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
3. Дайджести судової практики Великої Палати Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz/>
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>
6. Касаційний цивільний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/
7. Конституційний Суд України. Каталог юридичних позиції. URL: <https://ccu.gov.ua/zagolovok/katalog-yurydychnyh-pozyciy>
8. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
9. Огляди судової практики касаційних судів. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz/>
10. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Конституційного Суду України. URL: <http://www.ccu.gov.ua>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL: <http://www.rainbow.gov.ua>
15. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України. URL: <http://www.ombudsman.kiev.ua>
16. Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ. URL: <http://univd.edu.ua/>
17. Рішення Європейського суду з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329
18. Щорічна інформаційна доповідь Конституційного Суду України за 2022 рік. URL: <https://cutt.ly/cwiYGBhT>.